

og her oven paa, og at Regeringen maa have Held til at have en nok saa ledende og stærk Haand med ved Arbejdet, som den, Regeringen havde Held til at have i Fjor.

Naar jeg tænker paa den Erfaring, vi have gjort i Fjor, kan jeg ikke undlade at vende mig til vore Modstandere her i Salen; Højre og det moderate Parti, som vi havde at arbejde sammen med i Fjor, og som vi selvfølgelig ogsaa skulle arbejde med i Aar. Med Højre er der siden i Fjor sket den Forandring, at de have skaffet sig et Program, og det er det, hvorom der er blevet sagt, at det skulde være et Fletværk til at holde Faarene i Folden. Hvorvidt det vil have denne Virkning, ved jeg ikke, og det kan ingen sige noget om, forinden vi have haft almindelige Valg her i Landet. Da der i Fjor taltes om Program i denne Sal, sagde det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling), at det kom ikke saa meget an paa, hvad der staar i Programmet, som i hvilken Aand, man vil gennemføre det, der staar i Programmet. Jeg tror, at det er rigtigt, naar man ser paa Højres Program, at mindes denne Udtalelse, som da fremkom fra det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds. Jeg tror, at Højres Program er affattet saaledes, at det kommer vært meget an paa Aanden, som følger med. Naar der f. Eks. i Højres Program, for at nævne et enkelt Punkt, staar, at Højre vil arbejde for passende Huslodder til Vandarbejdere, er det meget vigtigt at vide, hvad Aanden anser for „passende“ Huslodder, inden man kan have nogen Mening om, hvad der er Højres Mening; naar det taler om at staffe Jordlodder til Landarbejdere. Men et Punkt jaynes i Programmet, og det er et Punkt, som jeg tror, at Højre specielt trængte til at faa i sit Program, naar det skal hjælpe noget til at holde Faarene sammen, og det er det Punkt om Forsatningen. Hvad kan det nemlig hjælpe, at man sætter Fletværk om Folden, naar man lader Døren staa aaben? Naar Provisorieloven er kommen derind, rende Faarene alligevel, de rende saa ud af Døren i Stedet for for ud af Siderne, da der intet Fletværk var. Er der noget, der sætter Højre omkring i Landet, er det Stillingen til Forsatningen, og det vil vedblive Valg efter Valg stadig væk, indtil de komme tilbage til den Forsatningsopfattelse, som var den gældende fra alle Partiers Side i denne Sal lige til 1885. Den Forsatningsopfattelse, som Højre har sluttet sig til fra 1885 til Forliget, og som det selv siger, at det staar paa endnu, faar ikke Flertal nogen Sinde hos Vælgerne og hos det almene Folk. Den faar aldrig

Medhold, selv om de saa sætte Fletværk rundt omkring Partiet 2=3=4 dobbelt. Hvis derfor Højre havde sat i Spidsen for sit Program: Provisorer ere herefter ulovmedholdelige, Højre kan ikke udstaa dem eller tænke paa dem uden med Væmmelse, vilde det sikkert have hjulpet meget godt til at holde Højres Tilhængere sammen. Men da dette Punkt ikke staar paa Højres Program, vil det vel sagtens gaa, som det hidtil er gaaet Valg efter Valg: Vælgerne gaa deres Vej. Kunne de ikke slippe ud et Sted, fordi der er sat Fletværk om, rende de ud ad Døren, fordi der er det store Hul, at der intet er sagt om Grundloven. Men da Højre nu har faaet sit Reformprogram, maa vi jo staa noget afventende over for Højre. Vi vide jo ikke saa nøje, hvorledes det Reformprogram skal føres ud i Livet; vi maa vente paa den Aand, hvori Højre vil have det gennemført. Vi, som arbejde her i denne Sal i Vinter, komme da til at vente noget paa, hvorledes Højre vil optræde i Reformarbejdet. Hvad de moderate angaar, da tilfagde de os i Fjor ved Samlingens Begyndelse deres varmeste Støtte; naar vi vilde tage fat paa Arbejdet, vilde de hjælpe os og staa os bi. Det blev sagt af det ærede Medlem for Bræsto Amts 6te Valgkreds (Bojfen) paa Partiets Begne. Nu skal man imidlertid ikke se saa meget paa, hvad Folk sige, som hvad de gøre. Det er ikke noget daarligt Ord, det gamle Ord: Vis mig din Tro af dine Gerninger. Skønt de sagde saa smukt til os, da Samlingen begyndte, at de vilde staa os bi, viste det sig i Samlingens Løb, at de meget mere ønskede at spænde Ben for os, indtil det til sidst endte med i Fællesudvalget om Finansloven, at de ikke stod sammen med os om Arbejdet, men sammen med vore bitreste Modstandere fra tidligere Tid. Nu ved jeg ikke, om de samme Folk i Aar atter vilde tilfuge os deres varme Støtte i Arbejdet. Det er muligt, at de ville gøre det; men saa vil jeg rigtignok ogsaa ønske, at deres Handlinger maa komme til at svare lidt bedre til deres Ord; end det hidtil er sket. Ser man paa selve Finanslovsforslaget for der at finde noget om Udsigterne for vort Arbejde her i Salen, vil man ved at gennemgaa Forslaget finde, at der deri er nogle Betingelser for at faa et Arbejde i Gang paa Reformer, baade paa selve Forslaget og ogsaa paa andre Lovreformer. Forslaget fremtræder jo nemlig med et Overskud, og det er jo sikkert nok, at for at faa noget udrettet maa man have Penge. Naar der derfor er Overskud paa Finansloven, er der dermed allerede en Betingelse for, at der kan udrettes